

maade, de for Tiden bruge. Men dernæst maa ærede Medlemmer ikke forglemme, at selv om de ere nok faa humane, selv om de maatte ønske det, er der Noget, som hedder Konkurrence, Noget, som driver dem til at maatte have den yderste Kraft ud af Arbejderne for den mindst mulige Betaling. Naar man altsaa ikke tør forudsætte, at alle Fabriekere ville være villige til at følge Humanitetens Fordringer, hvor man i alt Fald beskyttede dem mod den Umulighed for at gjøre det, som Konkurrencen medfører, ved at give almindelige Lovbestemmelser, som gjælde saavel for de Humane som de ikke Humane. Det forekommer mig, at det ærede 8de kongevalgte Medlem (Fischer) ogsaa i den Henseende syntes at nære en Betragtning, som gik ud paa, at en Fabriklovgivning overhovedet ikke var nødvendig, thi der var faa mangfoldige andre Forhold, hvor man ikke drog en lignende Omsorg for Børnene og de unge Mennefter, og idet han viste os forskellige Exempler, væsentlig hentede fra landlige Billeber, mente han, at Grunden, hvorfor man ikke havde en Lovgivning ogsaa for, at man ikke maatte jage en Dreng ud enten i Heden eller til at passe Kær, var, at man ingen Lov havde om det i England. Nei, det er ingen Grund; det er mere morsomt end sandt. Grunden er den, at der ikke her findes den Opfordring til at give Lovbestemmelser som ved Fabrikkerne; Grunden er den, at medens Fabrikkerne kræve uafbrudt og anstrængende Arbejde under meget uheldige og ugunstige Vilkaar, er det paa ingen Maade Tilfældet i de andre Forhold, og en Grund endnu er, at en saadan Dreng ganske anderledes hører med til Husbondens Familie, end der er Spørgsmaal om, hvor Talen er om Fabrikdreng eller Piger. Det 8de kongevalgte Medlem (Fischer) søgte fremdeles at vise, at den Grund, som der skulde være til Uoverensstemmelse mellem Udvalget og Regjeringen, var, at vore Standpunkter vare aldeles forskellige. Jeg tillader mig at tro, at det ærede Medlem ikke har været rigtig heldig i den Konjunktur, han opstillede. Saa vidt jeg kan skimme efter Udvalgets Betænkning er der i og for sig ikke nogen principiel Forskjel mellem os, vi erkjende begge, at det er nødvendigt eller i alt Fald meget tidsvarende, at komme med en saadan Lovgivning som denne — og lad mig her i Forbigaaende bemærke, at jeg fra Beskytelsen af Arbejdersamfundet har modtaget Anmodning om at fremkomme med et Lovforslag, der i alt Væsentligt stemmer med det foreliggende — det er altsaa ikke det, der er Spørgsmaal om her. Heller ikke — som jeg nys sagde — er der Spørgsmaal om, at jeg vilde have noget Fuldt, Heltfaldt strax, men der er derimod Spørgsmaal om, hvorvidt jeg vil have halve eller hele Forholdsregler; det er egentlig derom, at Spørgsmaalet dreier sig. Det stiller sig f. Ex. saaledes ved Nattearbejde; jeg kan efter min Overbevisning ikke forsvare at

gaa ind paa Nattearbejde, uden forsaavidt jeg maatte anse det for absolut nødvendigt. Det kan maasse være indbringende for Fabrikkerne, men jeg anser det for at være ødelæggende for unge Mennefters Liv, saa at Alt, hvad der kunde være Spørgsmaal om, er at følge den Betydning, som det ærede Medlem her ligeoverfor (Lobiesen) gav, at det mulig kunde indrømmes som Undtagelse, men jeg anser det for usforpaaeligt ligefrem at sætte i Loven, at man til et hvilket som helst Arbejde kan benytte Natarbejde af unge Mennefter. At jeg heller ikke er uenigjærlig med Hensyn til at indskrænke Lovens Omraade, har jeg allerede udtalt. Det ærede 12te kongevalgte Medlem (Kajser) tilraaede at tage Udvalgets Forslag i Stedet for mit; jeg kan ikke Andet end fravaade det ærede Thing at gjøre det, ikke fordi jeg er imod at ville gaa ind paa en tilfiraakelig skarp betegnet Begrænsning af Lovforslagets Omraade, men fordi jeg tror, at den Veie, ad hvilken man har søgt at begrænse det igjennem Udvalgets Forslag, er forkastelig, at den kun er skiftet til at fremkalde Masser af Rival, og at den ikke saa sjældent vil give Anledning til Elusion. Jeg har erkjæret mig villig til, dersom der skulde være Stenning derfor her i Thinget, at begrænse Lovens Omraade efter Personernes Antal, thi det er Noget, der kan overholdes og paases, og naar jeg har ment, at man ved at nævne 10 eller 9 som det Antal Arbejdere, der skulde gjøre Grændsen, vilde sætte denne vel høit, saa siger jeg, min Grund dertil er den, at, medens jeg erkjender, at smaa Værksteder ikke frembyde de samme Forhold som Fabrikker, saa anser jeg et Værksted, hvor der er 10 eller 9 Arbejdere, for ikke længer at kunne betegnes som lille, men som et Værksted, hvor der kan findes Forhold, der kunne blive meget lig dem, der findes i Fabrikkerne. Det ærede Medlem bemærkede angaaende Helligdagene, at man ikke veed, om de unge Mennefter ville drikke, stjæle, eller hvad det var for andre gode Forretninger, Folk kunde henviſes til. Jeg skal naturligvis ikke benegte, at det kan ske, men det er ikke, forekommer det mig, Noget, man i det Hele kan forhindre gennem Lovgivningsregler. Hvad man derimod kan forhindre, er, at man lægger Hindring i Veien for, at de unge Mennefter kunne have en Fridag, at man lægger Hindring i Veien for, at de kunne søge de Undervisningsanstalter, som væsentlig staa til Raadighed om Søndagen, og i alt Fald kan man forebygge, at der lægges Hindringer i Veien for, at de kunne anvende deres Søndage paa en saadan Maade, som Sædeligheden og de Forhold, hvorunder de leve, gjøre tilraadelig. Naar det samme ærede Medlem endelig har ment, at jeg igaar var kommen med kritiske Bemærkninger i Anledning af de af Udvalget stillede Forslag, saa siger jeg: Ja, det har jeg gjort. Jeg tør vel i saa Henseende lægge nogen Bægt paa, at der er en særlig Opfordring for mig til